

עמדות תלמידים כלפי שימוש באינטרנט אחרי שעות בית הספר לצרכי מטלות בית ספריות

יפעת בן-דוד קוליקנט
האוניברסיטה העברית בירושלים
yifatbdk@mssc.huji.ac.il

Students' Attitudes towards the Use of the Internet after School for School Purposes

Yifat Ben-David Kolkant
The Hebrew University of Jerusalem

Abstract

In the literature students are portrayed as enthusiastic users of the Internet technology for school purposes. In the research reported herein students' attitudes towards the use of the internet after school for school purposes were examined using interviews with 25 students from post-elementary schools. We found that students are ambivalent towards the internet. Specifically, although all the students answered affirmatively when asked whether they use the Internet after school for school purposes, they reported that they use it mainly to do fluent homework assignments, which they defined as not important. When important paper or project assignment is at stake, the majority combines the use of internet and books, not only in order to impress their teachers but also because they perceive the internet as shallow, though user-friendly, whereas books are perceived as earnest, though not user-friendly. There was little use of the internet for preparing to exams. Students explained that the multiple versions of information in the internet might damage their goal of re-producing a copy of the teacher's voice, what in turn might damage their grade. In contrast, when preparing homework, the grade or the information accuracy do not play a significant role, which is why students use the internet in these situations. Students' considerations should alert educators, especially because in this age, thinking beyond the box is a real necessity

תקציר

בספרות ובעיתונות מתוארים התלמידים כמשתמשים נלהבים של האינטרנט לצרכי בית הספר. במחקר המתואר כאן נבחנו עמדות תלמידים כלפי שימוש באינטרנט מחוץ לבית הספר לצרכי בית הספר על ידי ראיונות עם 25 תלמידים בבתי ספר על-יסודי. נמצא כי יש אמביוולנטיות בקרב תלמידים כלפי האינטרנט. ספציפית, למרות שכל המרואיינים ענו בחיוב לגבי שימוש באינטרנט לצרכי בית הספר, השימוש הוא בעיקר לצורך שיעורי הבית השוטפים, שהוגדו על-ידי התלמידים כלא חשובות. עם זאת, רוב התלמידים דיווחו שכאשר הם נדרשים להגיש עבודה הם משלבים שימוש באינטרנט עם שימוש בספרים, לא רק כדי להרשים את המורים, אלא כי המרואיינים עצמם סברו כי האינטרנט, למרות ידידותו למשתמש, הוא מקור דל ואילו ספרים נתפסו כמעמקים אך לא ידידותיים. כמעט ולא נעשה שימוש באינטרנט לצורך לימוד למבחנים. רוב המרואיינים סברו כי ריבוי גרסאות המידע (הקולות) שבאינטרנט עלול לפגום ביכולתם לשחזר את קולו של המורה, מה שיפגום בציוןם במבחן. לעומת זאת, בשיעורי הבית, ציון או נכונות המידע לא היוו שיקול רלבנטי, מה

שהוביל לשימוש באינטרנט. שיקולים אלו צריכים להדאיג את מקבלי ההחלטות, בפרט בעידן בו בוגר המחר נדרש לחשיבה מקורית "מחוץ לקופסא".

מבוא

התלמידים של היום נולדים אל עולם המוצף בטכנולוגיה דיגיטאלית. בספרות ובמדיה מתוארים התלמידים של היום כמשתמשים נלהבים של האינטרנט לצרכי בית הספר. למשל, ויינברג ומרטין (Wineburg & Martin, 2004) שחקרו תלמידי היסטוריה אמריקאים בבית הספר היסודי, כתבו: "שאל ילד איך מאייתים את המילה ספריה והוא יאיית לך ארבע אותיות: ג-ו-ג-ל" (עמ' 42). שמות רבים שהומצאו לדור זה מבטאים את הקשר שלו לאינטרנט, למשל, "ילידים דיגיטאליים" (digital natives, Prensky, 2005), "דור הרשת" (Oblinger & Tapscott, 1998; net generation, Tapscott, 1998; Oblinger, 2005), ו"מסך-עשרה" (screenagers, Rushkoff, 2006).

ממצאים אמפיריים בספרות תומכים בתפישה זו. כך למשל באנגליה, שם מצאה ליווינגסטון (2005) כי 90% מהתלמידים (גילאי 9-19) משתמשים באינטרנט לצרכי ביה"ס. בישראל נמצאו ממצאים דומים (למיש וריבק, 2006). למעשה, דוח של ה-OECD (2006), שבחן את תוצאות מבדק ה-PISA הבין לאומי, מצא שבכל המדינות שהשתתפו נכרה עליה בנגישות תלמידים לאינטרנט ובמידת השימוש שלהם בו. נמצא גם שתלמידים משתמשים יותר באינטרנט לאחר שעות הלימודים מאשר בבית הספר.

לעיתים מוצגים מורים ותלמידים כשתי קבוצות הנבדלות מהותית בעמדתם לגבי שימושיות הטכנולוגיה הדיגיטאלית בכלל והאינטרנט בפרט לצרכים בית ספריים. פרנסקי (Prensky, 2001) טבע את המונח "מהגרים דיגיטאליים" (digital immigrants) כדי להבדיל את המבוגרים מדור זה, ה-digital natives. המורים (ושאר המבוגרים) מוצגים כבעלי עמדה אמביוולנטית: מחד מודעים לפוטנציאל שבשימוש בטכנולוגיה, ומאידך מודאגים מהאפשרות לשימוש לרעה בה. התלמידים לעומתם מוצגים כלהוטים להשתמש בטכנולוגיה. כך למשל, מסכם החוקר לי ניסיון לשילוב טכנולוגיה בהוראת המתמטיקה והמדעים בבי"ס תיכון: "רוב התלמידים מצאו את הטכנולוגיה שימושית ואפקטיבית ללמידתם... המורים מאידך, הרבה פחות נלהבים" (Li, 2007, p.391). באופן דומה, קטיאל ואברס (Katyral & Evers, 2004), שבחנו בתי ספר בהונג-קונג, מצאו כי תלמידים נלהבים לגבי אפשרויות הלימוד שפתחה בפניהם רשת האינטרנט, בעוד מוריהם והוריהם מפגינים גישה אמביוולנטית לנושא. יתר על כן, תלמידים החשיבו את בית הספר כזירה משנית ללמידתם, אחרי האינטרנט.

מנגד, בנט ועמיתיה (Bennet et al, 2008) טוענים שהדיון בשאלת "הילידים הדיגיטאליים" מתאפיין בפאניקה מוסרית ואינו מבוסס מבחינה רציונאלית. בסקירה ביקורתית של הספרות נבחנו ואתגרו שתי טענות מרכזיות: (א) תלמידים כיום משתמשים בטכנולוגיה דיגיטאלית באופן מתוחכם יותר ממבוגרים ו-(ב) תלמידים רוצים שבית הספר ישתנה דרמטית בגלל היותם "ילידים דיגיטאליים". כך למשל, אל מול מחקרם של לוין וארפיאה (Levin & Arpeah, 2002), שבחנו תלמידים חובבי אינטרנט אמריקאים ומצאו כי הם רוצים שבית ספר ישתנה, הועמד מחקרם של סלווין (Selwyn, 2008), שחזר על מחקרם של לוין וארפיאה בבריטניה ומצא כי התלמידים, למרות חיבתם לאינטרנט ושימושם בו, אינם להוטים כלל להכניס את האינטרנט לבית הספר.

התייחסות לשימוש תלמידים באינטרנט ולמערכת השיקולים העומדת בבסיסו חיונית על מנת לספק תשובות משמעותיות יותר באשר לחינוך ההולם דור זה. לפיכך בא מחקר זה להעמיק ולחדד את הידע הקיים בנושא שימוש תלמידים באינטרנט לצרכי בית הספר.

כצעד הראשון בפרויקט מחקר זה נתבקשו תלמידי שלוש כיתות לענות על שאלון בדבר הרגלי העבודה שלהם על מטלות לימודיות: כיתתו של גידי, כיתה י' בתיכון יוקרתי סלקטיבי, כיתתו של יעקב, כיתה י"א בבית ספר תיכון ציבורי עם מוניטין טוב, וכיתתו של סרג', כיתה ח' בבית ספר שש-שנתי ציבורי עם מוניטין טוב (כל השמות במאמר בדויים). תיאור מפורט של הכיתות מופיע בפרק המתודולוגיה. השאלון במלואו כמו גם תיאור ודיון מפורט בממצאים הוצג במאמר קודם

(Ben-David Kolikant, 2009). באחת השאלות התבקשו תלמידים למלא בטבלה את כל המקצועות שבהם השתמשו באינטרנט לביצוע מטלות בית ספריות לאחר שעות בית ספר: שיעורי בית, עבודות להגשה ומבחנים. טבלה 1 מציגה את תגובותיהם. כל משבצת מציגה את אחוז התלמידים בכיתה שדיווח שהשתמש באינטרנט לצורך משימה מסוג זה לפחות פעם אחת במהלך שנת הלימודים האחרונה.

טבלה 1. שימוש תלמידים באינטרנט לצרכי בית הספר

כיתה			משימה
סרג'	יעקב	גידי	
N=29	N=26	N=19	
97%	81%	79%	שיעורי בית
7%	16%	26%	התכוננות למבחן
38%	42%	37%	פרויקט/עבודה להגשה

מהטבלה עולה כי השימוש הנרחב ביותר באינטרנט הוא לצורך הכנת שיעורי בית. שימוש מועט יותר משמעותית נעשה לצורך כתיבת עבודות, והשימוש המועט ביותר באינטרנט הוא לצורך התכוננות למבחנים.

רשימת המקצועות שהתלמידים ציינו שעשו לגביהם שימוש באינטרנט בדרך כלל הייתה של מקצוע או שניים, לרוב מקצועות הומאניים כמו היסטוריה וספרות. תיאור התלמידים את אופן העבודה שלהם עם האינטרנט מראה כי תלמידים ניגשים לאינטרנט למטרה אחת: להשיג אינפורמציה, או בלשונם, "חומר", אותו הם לרוב "מסכמים". ספציפית, תלמידים שמשתמשים באינטרנט לצורך מבחנים בדרך כלל חיפשו חומר נוסף, שלחו וקבלו סיכומים סרוקים מעמיתיהם וחיפשו תרגילים נוספים. תלמידים בודדים השתמשו בפורומים למטרות דומות. נטיית התלמידים להשתמש באינטרנט כדי להתמודד עם מקצועות עשיריים באינפורמציה, בעיקר המקצועות ההומאניים, עולה בקנה אחד עם ממצאיהם של קובן ועמיתיו (2001).

ההבדלים במידת השימוש של התלמידים באינטרנט לצורך המטלות השונות מרמזים שתלמידים מפעילים שיקול דעת שהינו מעבר לתמונת השימוש הנלהב המצטיירת בספרות. אם תלמידים הם אכן משתמשים נלהבים של האינטרנט לצרכי בית ספר, מדוע הם ממעטים להשתמש בו לצורך עבודות להגשה ומבחנים? בהחלט ייתכן כי גורם הציון משפיע, אך סביר שאינו הגורם היחיד. אחרת, מדוע יש הבדל כה משמעותי במידת השימוש באינטרנט לצורך מבחנים ולצורך עבודות? לכאורה, הימצאות המידע באינטרנט יכלה להוביל תלמיד להחליט "לחסוך" את "המאמץ" של סיכום החומרים בכיתה או אפילו הקשבה, ובמקום זאת ללמוד למבחן מהחומרים שמצא באינטרנט. אך המציאות בפועל שונה. מדוע?

מתודולוגיה

כדי להבין את מערכת השיקולים של התלמיד לשימוש באינטרנט נערכו ראיונות עם 25 תלמידים. במהלך הראיונות נשאלו התלמידים על שימושם באינטרנט לצורך בית הספר. תלמידים אלו נבחרו באופן אקראי מתוך שלושת הכיתות בהן הועברו השאלונים, כך שמכל כיתה רואיינו בערך שליש מהתלמידים.

שלוש הכיתות שנבחרו הן בעלות מאפיינים שונים. הבחירה בהן נעשתה בניסיון להקיף מאפיינים שונים של בית ספר כגון קיום בחינות בגרות, גיל הלומדים ועוד. כיתה אחת, של המורה יעקב מנתה 26 תלמידי כיתה י"א, הלומדים בבית ספר תיכון ציבורי. הכיתה השנייה, של המורה סרג', מנתה 29 תלמידי כיתה ח', הלומדים בבית ספר ציבורי שש-שנתי. הכיתה השלישית, של המורה גידי, מנתה 19 תלמידים, הלומדים בתיכון אליטיסטי שתנאי הקבלה אליו מבוססי על הפגנת יכולות גבוהות. בית ספר זה מאמין בגישת "התלמיד במרכז", ומסיבה זו מוקדש זמן רב במערכת לפרויקטים עצמאיים של התלמידים. בשני בתי הספר האחרים, כמו בהרבה בתי ספר בישראל, פרויקטים אמנם

קיימים אך אינם בלב העשייה ה בית ספרית. סה"כ רואינו 10, 9, ו-6 תלמידים מהכיתות של סרג', יעקב וגידי, בהתאמה. המרואיינים מנו 11 בנים ו-14 בנות.

לכל המרואיינים הייתה נגישות גבוהה לאינטרנט אחרי שעות בית ספר. בבתי הספר השונים הייתה נגישות לאינטרנט דרך ספריות בתי הספר ומעבדות המחשבים. עם זאת, במהלך הראיונות סיפרו המרואיינים כי כמעט ואין פעילות עם המחשב והאינטרנט (למעט פעילות תלמידי מדעי המחשב) בין כתלי בית הספר.

משך כל ראיון היה כ-45 דקות בממוצע. לראיונות היו שני מוקדים מרכזיים. האחד, בו מתמקד מאמר זה, עסק בשימוש התלמידים באינטרנט אחרי שעות בית ספר, לצרכי בית ספר. תלמידים התבקשו לתאר ולנמק את השימוש שלהם באינטרנט לצרכי בית ספר. מטבע הדברים תלמידים דנו במדיום נוסף לאינפורמציה, ספרים: ספרי הלימוד וספרי עזר. המוקד השני היה תפישות תלמידים לגבי השפעת האינטרנט על יכולותיהם הלימודיות. מפתת קוצר היריעה לא יתוארו הממצאים לגבי מוקד זה כאן.

ניתוח הראיונות היה תמטי והתבסס על "תיאוריה מעוגנת בשדה" (שטראוס וקורבין, 1990). תחילה נותחו הנתונים בנפרד על ידי שני חוקרים, שגיבשו סכמות קידוד בנפרד. לאחר מכן נפגשו החוקרים, דנו בסכמות הקידוד שגובשו בנפרד ויצרו מהן סכמה אחידה. לאחר מכן התבצעו מספר איטרציות של קידוד ועידון סכמת קידוד זו, עד שהושגה הסכמה מלאה בין החוקרים.

ממצאים

כל המרואיינים ענו בחיוב כאשר נשאלו האם הם משתמשים באינטרנט אחרי בית ספר לצרכי בית הספר. השימוש באינטרנט תואר ככיפי, קל, נוח, ומעניין. למעשה, האינטרנט תואר כחולק את נטל העבודה עם התלמיד: "במחשב אתה רק מקליד ולוחץ Enter והוא [מחשב] מביא לך המון אפשרויות". עם זאת, יש שאמרו כי הם פשוט רגילים יותר למדיום זה.

מטבע הדברים, ההתייחסות לאינטרנט נעשתה לעיתים קרובות בהשוואה עם מדיום מקובל אחר לאינפורמציה בית ספרית, ספרים: "אני משתמש בזה המון ואני מתמצא בזה יותר טוב מאשר באנציקלופדיה. אני חושב שכל אחד יעדיף משהו שהוא שולט בו משהו שהוא פחות מכיר". לשימוש בספרים יוחסו שעמום, טרדה, והשקעת (אם לא בזבוז) אנרגיה. התבטאות אופיינית בהקשר זה היא, למשל, "אם יש לי כוח, אני אלך לאנציקלופדיה. בדרך כלל אני הולכת לאינטרנט". התלמידים כמו התרעמו על "העבודה השחורה" הכרוכה בשימוש בספרים: "זה יותר קשה, אתה צריך להרים את הספר, [מאטה את קצב הדיבור] לפתוח אותו, להפוך את העמודים, ולחפש".

שימוש באינטרנט לעומת שימוש בספרים לצרכי פרויקטים/עבודות להגשה

עם זאת, תלמידים רבים האמינו כי כשצריך לבצע תהליך "רציני", כשעבודה "חשובה" על הפרק, ספר, למרות אי הנוחות או אולי בגללה, הוא המשאב הראוי יותר. נדמה כי תהליך המבוסס על אינטרנט בלבד נתפש כ"לא רציני": "אם זו משימה יותר רצינית, אז אתה צריך לבדוק באנציקלופדיה ובספרי עזר, אבל אם זה סתם משימה של כמה עמודים אז אינטרנט זה מספיק". רצינות בהקשר זה מתייחסת לא רק לרצונו של התלמיד לשדר רצינות כלפי המורה, אלא לאופן שבו נתפש התהליך עצמו כתהליך איכותי יותר בעיני התלמיד. תלמידה אחרת הסבירה: "אתה יכול להשתמש בחומר מהאינטרנט, אבל זה פחות מקצועי, זה לא כמו ספרים. ספרים הם יותר אמינים, יותר מקצועיים. יותר מפורטים ויותר טובים." מסיבה זו, רוב המרואיינים משלבים גם חיפוש באינטרנט וגם שימוש בספרים בכתבם עבודה.

שימוש באינטרנט לצורך ביצוע מטלות שיעורי בית שוטפות

כמובן שעמדותיהם של המורים והרצון לקבל ציון טוב על עבודתם מהווים חלק ממערכת השיקולים של התלמידים בכל הנוגע לשימוש באינטרנט לצרכי בית הספר. המורה נתפש כמסתייג משימוש באינטרנט, אך לרוב לא כמתנגד פעיל. הציון מהווה שיקול מרכזי בהחלטה להשתמש באינטרנט לצורך שיעורי בית שוטפים. במקרה של מטלות שיעורי בית, אין הציון משחק תפקיד חשוב

והסתייגות המורה אינה כה חשובה. יתר על כן, במקרה של שיעורי בית, קיים פחות חשש משימוש במידע לא נכון, או לא מדויק, אחת הסכנות לכאורה שבשימוש באינטרנט. בעיה זו לא נתפשת כבעיה מהותית בהקשר זה, שכן בסופו של דבר המידע הנכון יימסר על ידי המורה ויכתב במחברת. מסיבה זו, למעט תלמידה אחת של סרג', כל המרואיינים דיווחו כי הם משתמשים באינטרנט להכנת מטלות שיעורי בית שוטפות המערבות מציאת מידע.

שימוש באינטרנט לצורך למידה למבחינים

מרבית המרואיינים אינם משתמשים באינטרנט לצורך למידה למבחן. אריק, תלמיד כיתה י"א מסביר:

כי במבחן, אני הולך בדרך שכל מורה, אז בעצם הוא רוצה לשמוע את מה הוא לימד, בדרך כלל זה ככה. זה קצת קשה להבין את זה אבל זה באמת נכון. ו... אני פשוט לומד את מה שהוא לימד, איך שהוא רוצה לשמוע ככה הוא יקבל את זה. אני מתאים, אני יודע שזה נשמע מוזר, אבל כל מורה, במבחן שהוא עושה הוא שואל שאלות ואתה כותב לו תשובות. עכשיו בד"כ הוא יעדיף לשמוע את התשובות שהוא כביכול לימד, בצורה שהוא לימד, כי יש הרבה צורות ללמוד, נכון? אז במחברת הדברים כתובים בצורה שהמורה רוצה לשמוע. ומפה כל זה מגיע. עכשיו, אם בכל זאת אני לא מבין מה שהמורה ניסה להסביר אז אני ניגש למקורות שונים. (אריק, י"א).

אריק לא משתמש באינטרנט לצורך למידה למבחן, אך לא משום שהוא סבור שזהו מקור מידע לא מהימן, אלא משום שמטרתו היא שהמורה ישמע "את מה שהוא רוצה לשמוע" ו"במחברת הדברים כתובים בצורה שהמורה רוצה לשמוע". חשוב לתת את הדעת על כך שאריק תופס את האינטרנט כרב-קולי ואף נותן לכך לגיטימציה: "כי יש הרבה צורות ללמוד, נכון?" יתר על כן, בית הספר והמונולוגיות שאריק מייחס לו הם מוזרים בעיניו: "אני יודע, זה נשמע מוזר" ו"זה קצת קשה להבין את זה אבל זה באמת נכון".

התמה של ריבוי הקולות באינטרנט אל מול המונולוגיות ה בית ספרית חזרה בדברי התלמידים השונים. למשל, בעיה דומה שהועלתה על-ידי התלמידים היא שבשל ריבוי הקולות באינטרנט והמונולוגיות ה בית ספרית "אין לי דרך לדעת אם אני צריך לדעת את החומר הזה. אני סומך על המורה שלי שהוא יגיד לי בדיוק מה אני צריך לדעת" (יאיר, י"א). תמת "מה אני צריך לדעת" ותפישת המורה כבעל הגרסה אותה צריך לדעת חזרה גם בקרב מרואיינים מחטיבת הביניים.

מסיבה זו גם ספרים אינם נתפשים כמועילים. ספר הלימוד נתפש על ידי חלק מהתלמידים כמקור אפשרי במידה ומשהו אינו מובן להם, אך רוב התלמידים ציינו כי סיכום של תלמיד אחר מהכיתה הוא מועיל יותר.

מרבית המרואיינים השיבו תחילה כי אינם צריכים להשתמש באינטרנט כי "יש לי את החומר במחברת (דפנה, י"א), אך משנשאלו מדוע הם מאמצים את ידם בכתיבה ולא מורידים את המידע עליו הם נבחנו מהאינטרנט, חזרו על תשובות דומות לשל אריק ויאיר. תשובות תלמידי התיכון השתנו כאשר נשאלו כיצד לדעתם ילמדו למבחן הבגרות. כמחצית השיבו שמאחר ומבחן זה אינו נכתב על ידי המורה שלהם, הם כן ישתמשו באינטרנט.

דיון

ממצאי מחקר זה מעדנים את תמונת השימוש הנלהב באינטרנט המיוחסת בספרות לתלמידים. בניגוד למה שויינברג ומרטין (2004) סוברים, תלמידים לא משתמשים במנועי חיפוש כמו גוגל בצורה אוטומטית, אלא רק כאשר מדובר במטלות שוטפות, אותן הם תופסים כמטלות שאינן מחייבות דיוק או השקעה. שיקוליהם בעת הכנת עבודה "חשובה" אומנם מושפעים מרצון להשיג ציון גבוה, אך גם מהתפישה כי ספר הוא מקור "רציני" יותר יחסית למקורות שיוכלו למצוא באינטרנט. תוצאות אלו הן בהלימה לממצאיה של שרון.

יתרה מזאת, תלמידים נמנעים מהשימוש באינטרנט במקרים מסוימים, לא משום שהם מייחסים איכות ירודה לתכניו, אלא משום שהם שואפים, בשם הציון הגבוה, לשחזר את קולו של המורה, ולמטרה זו שימוש באינטרנט (או בספר) מפריע. בעידן בו בוגר המחר נדרש לחשיבה מקורית "מחוץ לקופסא", ממצאים אלו מדאיגים. מדאיגה במיוחד התפישה כי קיים מידע מסוים אותו "יש לדעת". כמו כן, המוזרות שייחסו חלק מהתלמידים למונולוגיות ה בית ספרית צריכה להדאיג את מקבלי ההחלטות, משום שבית הספר נהנה עד היום מהמנדט של החברה כמוסד העיקרי המלמד כיצד ללמוד.

עבודה זו מתבססת על ראיונות עם 25 תלמידים משלוש כיתות שמהווים מדגם קטן ולא מייצג. תרומתה המרכזית היא בערעור ועידון תמונת השימוש הנלהב ובשאלות שהיא מעוררת לגבי תפישות תלמידים את בית הספר. נדרש מחקר המשך עם מדגם גדול ומייצג לתיקוף ובחינה מעמיקה של שאלות אלו.

מקורות

- Ben-David Kolikant, Y. (2009). Digital students in a book-oriented school: students' perceptions of school and the usability of digital technology in schools. *Educational Technology & Society*, 12(2), 131–143.
- Bennett, S., Maton, K., & Kervin, L. (2008). The 'digital natives' debate: A critical review of the evidence. *British Journal of Educational Technology*, 39(5), 775–786.
- Cuban, L., Kirkpatrick, H., & Peck, C. (2001). High access and low use of technology in high school classrooms: Explaining an apparent paradox. *American Educational Research Journal*, 38(4), 813–834.
- Katyal, K. R., & Evers, C. W. (2004). Teacher leadership and autonomous student learning: Adjusting to the new realities. *International Journal of Educational Research*, 41, 367–382.
- Lemish, D., & Ribak, R. (2006). Israeli children go online. Retrieved on October 20, 2009 from <http://www.niis.tau.ac.il/page.aspx?pid=179&cid=0&menu=27> (Hebrew).
- Levin, D., & Arafeh, S. (2002). The digital disconnect: The widening gap between Internet-savvy students and their schools. Retrieved on October 20, 2009 from PEW Internet and American Life Project, www.pewinternet.org/PPF/r/67/report_display.asp.
- Li, Q. (2007). Student and teacher views about technology: A tale of two cities? *Journal of Research on Technology in Education*, 39(4), 377–397.
- Livingstone, S. (2005). UK children go online. Retrieved October, 20, 2009 from <http://www.york.ac.uk/res/e-society/projects/1/UKCGOExecSummary.pdf>
- Oblinger, D. & Oblinger, J. (Eds.) (2005). *Educating the Net Generation*, Boulder, CO: EDUCAUSE. Retrieved October, 20, 2009, from <http://www.educause.edu/>
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2006). Are students ready for a technology-rich world? What PISA studies tell us. Retrieved October, 20, 2009 from http://www.oecd.org/document/31/0,3343,en_32252351_32236173_35995743_1_1_1_1,00.html
- Prensky, M. (2005). Listen to the Natives, *Educational Leadership*, 63(4), 8–13.
- Selwyn, N. (2008). Exploring the 'digital disconnect' between net-savvy students and their schools. *Learning, Media and Technology*, 31(1), 5–17.
- Stauss, A.L. , & Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research: Grounded Theory Procedures and Techniques*, Newbury Park, California: Sage
- Tapscott, D. (1998). *Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation*, New York: McGraw Hil.
- Wineburg, S. & Martin, D. (2004). Reading and rewriting history, *Educational Leadership*, 62(1), 42–45.